

3 ГЕОГРАФСКО ПОЛОЖЕНИЕ,БРЕГОВЕ,ОПОЗНАВАНЕ НА КОНТИНЕНТА

I.МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ

- Спрямо Гринуичкия меридиан Азия се намира предимно в Източното полукълбо (само част от п-в Чукотка, пресечен от 180 – тия меридиан се намира в Западното полукълбо).

- Спрямо Екватора – континента се намира почти изцяло в Северното полукълбо(само няколко острова на юг остават в южното)

- Разположение на континента (основен фактор за заселването на континента) –

- през континента преминават Северната тропична и Северната полярна окръжност.

- Разположението му между Северния полюс и Екватора е причина територията му да попада в трите топлинни пояса – студен, умерен и горещ.

- Има пряк излаз на три океана (това са важни морски пътища, които улесняват връзките на Азия с останалите континенти) :

- На север – Северният ледовит океан

- На изток – Тихият океан

- На юг – Индийският океан

- На запад – чрез Средиземно море,което е към Атлантическия океан, Азия се свързва с четвъртия океан.

- Близо е до Африка (от нея я отделя Суецкия канал) и Северна Америка (от нея я отделя Беринговия проток).

- Западно, Азия граничи по суша с Европа (което се дължи на общият им произход – разположени са върху Евроазиатската литосферна плоча , отделила се от пракоиндуса Лавразия).Границата между Европа и Азия – по източното подножие на Урал, по р. Елба,северозападното крайбрежие на Каспийско море,северното подножие на Кавказ,през Черно море,протока босфор,Мраморно море,протока Дарданели,изт.крайбрежие на Егейско море , като достига до Средиземно море.

- Азия е част от Стария свят.

- В по - топлите земи на континента са се зародили най - древните

цивилизации – шумерите, вавилонците, асирийците.

II. ГОЛЕМИНА И БРЕГОВЕ

- Най – големият по площ континент – 44,4 милиона кв. Км.
- 30 % от сушата на Земята
- На островите и полуостровите се падат 25 % от площта на континента
- Брегова линия – слабо разчленена (тъй като моретата и заливите не са врязани дълбоко в континента). Поради голямата му територия, централните части на континента са отдалечени от водните басейни на 2500км., което затруднява връзките с крайбрежията и засилва континенталния характер на климата. Големите заливи и ниските брегове на континента улесняват корабоплаването и изграждането на модерни пристанища.
- На север – по – големи крайбрежни форми са п-в Таймир, архипелаг Северная земля и архипелаг Новосибирски острови
- На изток – най – характерни са островните дъги на Алеутските, Курилските, Японските и Филипинските о-ви.
- Големи полуострови са – Камчатка и корей

- На юг – най – едрите крайбрежни форми на земята :

- Най – големите п-ви на Земята :

- Арабия
- Индостан
- Индокитай

- Най – обширният залив :

- Бенгалският
- Най – големият архипелаг
- Малайският
- Третият по площ о-в в света:
- Калимантан

- На запад

- П-в Мала Азия
- О-в Кипър

III. ИЗСЛЕДОВАТЕЛИ

- Марко Поло – италиански търговец, през XIIIв. Пътувал в Азия в продължение на 24 години..

- Вашку да Гама - – португалски мореплавател, които в края на XV и началото на XVIв. Първи открил морски път за Индия (1498г.)

- Фернандо Магелан – португалски мореплаватели, които в края на XV и началото на XVIв. По време на първото околосветско плаване (1519 – 1522г.), пресякъл Тихия океан и достигнал Филипинските о-ви.

- Симьон Дежньов – руски пътешественик. Заобиколил по море най – източната точка на континента – нос Дежньов (носещ името на откривателя си) в средата на XVIIв.

- Николай Пржевалски и Пьотор Семьонов – Тяншански – най – забележителните изследователи на (на Централна Азия) Монголия,, Тибет, Тяншан).

- Едманд Хилард (новозеландец) и Тенсинг Норгей (непалец - шерп) – през 1953г. покорили най – високият връх в Азия и на Земята – Джомолънгма (Еверест).

- През 1984г. “ Жилището на снеговете “ е покорен и от петима български алпинисти. Пръв покорява върха без кислороден апарат Христо Проданов – загинал при слизане, поради влошаване на времето.

Най – късно са проучени високите планини и островите на Арктичния океан.

ВАЖНО :

1. Азия е най – големият по площ континент на Земята.
2. Попада почти изцяло в Северното и Източното полукълбо.
3. Бреговете са предимно ниски.
4. Бреговата линия – слаборазчленена.
5. Географското положение е фактор, който влияе на природните условия, заселването, стопанската дейност, бита на хората.
6. Опознаването започва в древността и продължава до днес.